

ከታቦት ቫይረስ ሂዩፕቫን ፓፒሎማ (HPV) Human Papillomavirus (HPV) Vaccines

ከታቦታት HPV እንታይ እዮም?

እቶም ከታቦታት HPV ካብ ዝተወሰኑ ዓይነታት ቫይረስ ሂዩፕቫን ፓፒሎማ (HPV) ዝከላኸሉ ኮይኖም፡ መንሸሮ መሃንቲስ፡ ማህጸን፡ አፍን ጎርሮን፡ ብልዕቲ ወድ ተባዕታይ፡ ብልዕቲ ጓል አነስተይትን ሻምባቆ ማህጸንን ከምኡ ውን ቁስሊ ጸታዊ አካልን ዘስዕቡ እዮም። ኣብ ካናዳ 2 ከታቦታት HPV ኣለዉ፡- Cervarix® (HPV2) ከምኡ ውን Gardasil®9 (HPV9) ይበሃሉ። እቶም ከታቦታት ብጥዕና ካናዳ ዝጸደቁ ኮይኖም፡ HPV9 ኣብ ክልቲኡ ጸታታት ንኸጥቀሙ ፍቓድ ረኺቡ። HPV2 ድማ ኣብ ደቂ አንስትዮ ጥራይ ንኸጥቀሙ ፍቓድ ረኺቡ።

ክልቲኦም ከታቦታት ካብ 2 ዓይነታት HPV ዝከላኸሉ ኮይኖም ኣስታት 70% ናይ ማህጸን መንሸሮ ከምኡ ውን 80% ናይ መሃንቲስ መንሸሮ ካብ ዘስዕቡ ዝከላኸሉ እዮም። ከታቦት HPV9 ካብ 5 ተወሰኸቲ ዓይነታት HPV ዝከላኸል ኮይኑ ካብ 15% ክሳብ 20% መንሸሮ ማህጸንን 11% መንሸሮ መሃንቲስ ኣብ ደቂ አንስትዮን 4% ኣብ ደቂ ተባዕትዮን የስዕቡ። ከታቦት HPV9 ካብ 2 ዓይነታት HPV እውን ይከላኸል እም ኣስታት 90% ካብ ቁስልታት ጸታዊ አካል ዘስዕቡ እዮም።

ከታቦት HPV ከወስድ ዘለዎ መን እዩ?

ከታቦት HPV9 ንኣዋልድን ኣወዳትን 6ይ ክፍሊ ብነጻ እዩ ይወሃብ።

ኣብ 6ይ ክፍሊ ከታቦት ዘይረኽቡ ኣወዳት (ኣብ 2006 ወይ ድሕሪኡ ዝተወልዱ)ን ኣዋልድን ቅድሚ መበል 19 ዓመት ልደቶም ተኸታታሊ ከታቦቶም እንተጀሚሮም ቅድሚ መበል 26 ዓመት ልደቶም እንተወዲኦም ብነጻ ከታቦት HPV ብቐዓት ኮይኖም ይቐጽሉ።

እቲ ከታቦት HPV9 ካብ 9 ክሳብ 26 ዓመት ዝዕድሚኦም ውልቀሰባት እውን ብነጻ ይወሃብ እም ንሳቶም ድማ፡-

- HIV ኣወንታ ዘለዎም
- ጸታ ዝቐየሩ
- ምስ ደቂ ተባዕትዮ ጸታዊ ርክብ ዝፍጽሙ ደቂ ተባዕትዮ፣ እቶም ገና ጸታዊ ርክብ ዘይገብሩን ጸታዊ ዝንባለኦም ኣብ ሕቶ ዘእትዉን ዘለዉ ሓዊሱ
- ኣብ ጎደና-ዝሳተፉ ደቂ ተባዕትዮ

ካልኣት ንከታቦት HPV9 ብቐዓት ዝኾኑ ደቂ ተባዕትዮ ድማ፡-

- ካብ 9 ክሳብ 18 ዓመት ዝዕድሚኦም ኣብ ክንክን ሚኒስትሪ ህፃናትን ልምዓት ስድራን ዝርከቡ
- ኣብ ማእከላት ኣገልግሎት ምእላይ መንእሰያት ዝርከቡ

ከታቦት ንምርካብ ምስ ኣላዩ ክንክን ጥዕናኻ ተራኹብ።

ኣብ ላዕሊ እንተዘይተጠቐሱ፣ ከታቦት HPV9 ነዞም ዝስዕቡ ውልቀሰባት ይምከር እዩ፡ ብነጻ ግን ኣይወሃብን።

- ካብ 19-45 ዓመት ዝዕድሚኦም ደቂ አንስትዮ
 - ካብ 9 ክሳብ 26 ዓመት ዝዕድሚኦም ኣወዳትን ደቂ ተባዕትዮን
 - ዕድሚኦም 27 ዓመትን ልዕሊኡን ዝኾኑ ደቂ ተባዕትዮ ምስ ደቂ ተባዕትዮ ጸታዊ ርክብ ዝፍጽሙ
- ከታቦት HPV2 ንኣዋልድን ካብ 9 ክሳብ 45 ዓመት ዝዕድሚኦም ደቂ አንስትዮን ይምከር እዩ፡ ብነጻ ግን ኣይወሃብን።

እቶም ከታቦታት HPV ኣብ ውሽጢ 6 ወርሒ ብተኸታታሊ ወይ 2 ወይ 3 ዓቕን ይወሃቡ እዮም። ካብ 9 ክሳብ 14 ዓመት ምስ ኮነ ተኸታታሊ ዝጅምሩ ህጻናት እንተወሓዱ 6 ወርሒ ኣፈላላይ ዘለዎ ግዜ ዝወሃቦም 2 ዓቕናት የድልዮም እዩ። ዕድሚኦም 15 ዓመትን ልዕሊኡን ንዝኾኑን ተኸታታሊ ዝጅምሩ ሰባትን ስርዓተ ምክልኻል ሕግም ዝደኸመን ሰባት 3 ዓቕን የድልዮም እዩ።

እቶም ንነጻ ከታቦት HPV ብቐዓት ዘይኮኑ ኣብ መብዛሕትኡ ፋርማሲታትን ናይ መገሻ ከሊኒካትን ክገዝእዎ ይኸእሉ እዮም።

ቅድሚ ጸታዊ ርክብ ምፍጻምካን ምስ HPV ምርኻብካን ከታቦት ምውሳድ ዝበለጸ እዩ፣ ምኽንያቱ እቶም ከታቦታት ንረኽሲ ይከላኸሉ እምበር ኣየጸርይዎን እዮም።

እቶም ከታቦታት HPV ምርካብ እንታይ ረብሓታት ኣለዉዎ?

ኣብተን ብHPV ተለኺፊን ዘይፈልግ ደቂ አንስትዮ፣ እቶም ከታቦታት ዳርጋ 100% ካብቶም ብቲ ከታቦታት ዝሸፈኑ ዓይነታት HPV ዝመጽእ መንሸሮ ማህጸን ይከላኸሉ እዮም።

እቲ ከታቦት HPV9 ንኣስታት፡-

- 78% ካብቶም ኣብ ደቂ ተባዕትዮ ዝረኣዩ መንሸሮ መሃንቲስ ብኸልተ ቀንዲ ዓይነታት HPV ዝመጽእ እዩ።
- ካብ 90% ክሳብ 100% ኣብ ደቂ ተባዕትዮን ደቂ አንስትዮን ብኸልኡት 2 ዓይነታት HPV ዝመጽእ ቁስሊ ጸታዊ አካል ይከላኸል እዩ።

ደቂ አንስትዮ ስሩዕ መርመራ ፓፕ ክገብሩ ኣገዳሲ እዩ ምኽንያቱ ከታቦት HPV ካብ መብዛሕትኦም መንሸሮ ማህጸን ዘስዕቡ ዓይነታት HPV ይከላኸል እምበር ኣይከላኸልን እዩ።

ድሕሪ እቲ ኸታቦት ከመጽኡ ዝኸእሉ ግብረ-መልሲታት እንታይ እዮም?

ልሙዳት ምላሽ ኸታቦት MMRV፣ እቲ ከታቦት ኣብ ዝተዋህቡሉ ቦታ ቃንዛ፣ ምቕያሕን ምሕባጥን ዘጠቓለለ ክኸውን ይኸእል። ረስኒ፣ ድኻም፣ ሕማም ርእሲ፣ ከምኡ ውን ቃንዛ ጭዋዳታት ወይ መላግቢታት እውን ከጋጥም ይኸእል እዩ።

አስታሚኖራን (ንኡብነት ታይለኖል) ወይ ኢብዩፕሮራን (ንኡብነት ኦኔቪል) ንረሰኔ ወይ ቃንዛ ኸስምዓካ ኸሎ ከወሃብ ይኸክል እዩ። ASA (ንኡብነት አሲፓሪን) ጠንቁ ሕማም ረይ ሲንድሮም ከኸውን ስለ ዝኸክል ትሕቲ 18 ዓመት ንዝዕድሚኡ ዝኾነ ይኹን ሰብ ከወሃብ የብሉን።

ብዛዕባ ረይ ሲንድሮም ዝበለጸ ሓበሬታ እንተ ደሊኻ ኣብ [HealthLinkBC File #84 Reye Syndrome](#). ርእ።

ዝኾነ ይኹን ኸታብት ድሕሪ ምውሳድካ ን15 ደቓይቕ ኣብቲ ክሊኒክ ምጽናሕ ኣገዳሲ እዩ። ምኽንያቱ ኣዝዩ ሳሕቲ ዝረከ ተኸእሎ ኣሎ። ካብ ሚልዮን ትሕቲ 1፣ ኣናፊላክሲስ ዝበሃል ምፍርሒ-ህይወት ኣለርጂካ ግብረ-መልሲ ኣሎ። እዚ ድማ ቆፍ ኣፍልቢ፣ ጸገም ምስትንፋስ ወይ ምሕባጥ ጎሮሮ፣ መልሓስ ወይ ከንፈር ከጠቓልል ይኸክል እዩ። እዚ ግብረ-መልሲ እንተተፈጠሩ፣ ኣላዩ ክንክን ጥዕናኻ ክሕክም ይኸክል እዩ። ህጹጽ ሕክምና ኤፒኒኖሪን (ኢድሪናሊን) ምምሕዳርን ብኣምቡላንስ ናብቲ ዝቐረበ ክፍሊ ህጹጽ ረድኤት ምትሕልላፍን የጠቓልል። ካብቲ ክሊኒክ ምስ ወጻእካ ምልክታት እንተተራእዮምካ፣ ናብ **9-1-1** ወይ ናብቲ ናይ ከባቢኻ ህጹጽ ቁጽሪ ደውል።

ኩሉ ግዜ ከቢድ ወይ ዘይተጸበኻ ግብረ-መልሲ ኣብ ጥዕናኻ ኣብ ዘጋጥመካ ንወሃቢ ክንክን ጥዕናኻ ጸብጻብ ምሃብ ኣገዳሲ እዩ።

ኦቲ ክታብት HPV ከወስድ ዘይግብኡ መን እዩ?

ንስኻ ወይ ውላድካ ቅድሚ ሕጂ ንዝተወሰደ መጠን ክታብት HPV ወይ ንዝኾነ ክፋል ናይቲ ክታብት፣ እንተላይ ማይ-በሰሳ፣ ንህይወትካ-ኣብ-ሓደጋ ዘእቱ ግብረ-መልሲ እንተሃልዩካ፣ ምስ ኣላዩ ክንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ። ነፍሰጸር ዝኾና ሰባት ነቲ ክታብት ከወስዳ የብለንን።

ብሰንኪ ሰዓል ወይ ካልእ ቀለል ሕማም ኸታብት ምድንጓይ ኣየድልን። ይኹን እምበር፣ ዝኾነ ስክፍታታት እንተሃልዩካ፣ ምስ ኣላዩ ክንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ።

HPV እንታይ እዩ?

HPV ሓደ ካብቶም ዝበዝሑ ብጾታዊ ርክብ ዝመሓላለፉ ረኽሱታት (STIs) እዩ። ካብ 4 ጾታዊ ርክብ ዝፍጽሙ ሰባት ኣብ ሰለስተ ዘይተኸተቡ ሰባት ኣብ ገለ እዋን ህይወቶም HPV ክሓሙ እዮም። ዝኾነ ሰብ ምስ ካልእ ሰብ ዝኾነ ዓይነት ጾታዊ ርክብ ዝፍጽም ብኣፍ፣ ስጋዊ ርክብ ወይ መሃንቱስ ርክብ ዘጠቓልል HPV ክሓምም ይኸክል እዩ። በዚ ሕማም ክትልከፍ ጾታዊ ርክብ ኣድላዩ ኣይኮነን። ጾታዊ መጻምድቲ ብዝበዝሑ መጠን ብHPV ናይ ምልካፍ ተኸእሎኻ ዝለዓለ እዩ። ምስ ደቂ ተባዕትዮ ጾታዊ ርክብ ዝፍጽሙ ደቂ ተባዕትዮ እውን ናይ HPV ረኽሲ ተኸእሎኻም ዝለዓለ እዩ።

ብHPV ክትልከፍ ከለኻ እንታይ እዩ ዘጋጥም?

መብዛሕትኦም ብHPV ዝተለኸፉ ሰባት ዝኾነ ምልክት ወይ ምልክት ዘየርእዩ ኮይኖም ዋላ ከይፈለጡ ነቲ ቫይረስ ናብ ካልኣት ከመሓላልፍዎ ይኸክሉ እዮም። መብዛሕትኦ ግዜ ረኽሲ HPV ባዕሉ ክጸሪ እዩ። ንገለ ሰባት፣ HPV ኣይጠፍእን እዩ፣ በቲ ቫይረስ ዝተለኸፉ ዋህዮታት ድማ ምስ ግዜ ቅድመ-መንሸሮ ወይ መንሸሮ ክኾኑ ይኸክሉ እዮም።

ኣብ ሕድሕድ ዓመት ኣብ B.C. ብግምት፡-

- 200 ደቂ ኣንስትዮ መንሸሮ ማህጸን ክሓም እንክለዎ 50 ድማ በቲ ሕማም ከሞታ እዩን
- 6000 ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ማህጸን ቅድሚ መንሸሮ ዝመጽእ ልዑል ሓደጋ ዘለዎ ለውጢ ከማዕብላ እዩን
- ልዕሊ 450,000 ደቂ ኣንስትዮ ምርመራ ፓፕ ክገብሩ እንክለዎ ልዕሊ 14,000 ድማ ተወሳኺ ምክትታል ከድልዮን እዩ። ምክትታል ተወሳኺ ምርመራ ፓፕን ካልእ መንሸሮ ማህጸን ከይምዕብል ዝግዓት ኣገባባትን ከጠቓልል ይኸክል
- 110 ሰባት መንሸሮ መሃንቱስ ክሓሙ እንክለዉ 20 ድማ በቲ ሕማም ከሞቱ እዮም
- 5500 ሰባት ቁስሊ ጾታዊ ኣካል ከማዕብሉ እዮም

ብሱል ንእሽቶይ ፍቓድ

ወለዲ ወይ ኣለይትን ደቆምን ንኸታብት ፍቓድ ንምርካብ ክመደየጡ ይምከር። ትሕቲ 19 ዓመት ዝዕድሚኦም ህጻናት፣ ንነፍሲ ወከፍ ኸታብት ዘለዎ ረብሓን ክህሉ ዝኸክል ግብረ-መልስን ከምኡ ውን ክታብት ናይ ዘይምኸታብ ከምጽኡ ዝኸክል ሓደጋን ክርድኡ ዝኸክሉ፣ ብሕጋዊ መንገዲ ክታብት ክሰማምዑ ወይ ከነጽግዎ ይኸክሉ እዮም። ብዛዕባ ብሱላት ንእሽቶ ፍቓድኛ ምዃን ተወሳኺ ሓበሬታ እንተ ደሊኻ ኣብ [HealthLinkBC File #119 The Infants Act, Mature Minor Consent and Immunization](#). ርእ።

ንተወሳኺ ሓበሬታ

ብዛዕባ HPVን ቁስሊ ጾታዊ ኣካል ተወሳኺ ሓበሬታ ንምርካብ ኣብ-[HealthLinkBC File #101a Human Papillomavirus \(HPV\) Infection and Genital Warts](#). ርእ።

ብዛዕባ ኸታብት ተወሳኺ ሓበሬታ እንተ ደሊኻ ኣብ [ImmunizeBC https://immunizebc.ca](#). ርእ።

